

Tussen IJmuiden en Bloemendaal door R. H. de Bruyne

De meeste mensen kennen het strand alleen van de (weinige) zomerse dagen. Toch is er ook op minder zonnige dagen veel te zien en te beleven. Juist omdat er dan weinig mensen zijn, is er vaak meer waar te nemen dan wanneer vele voeten de vloedlijn vertrappen en vele stemmen en geluiden de vogels verjagen. Het stukje strand dat ik regelmatig bezoek, heeft in ieder geval in alle jaargetijden leuke dingen te bieden.

Het strand bij de Zuidpier van IJmuiden is gemakkelijk met de bus te bereiken. Er stopt zelfs een bus aan het begin van de pier (eindpunt lijn 82 vanuit Amsterdam). Wie het strand opgaat bij het begin van de pier, komt langs het strandpaviljoen. Hier kan men vooral bij guur weer lekker op krachten komen voor of na een flinke strandwandeling naar Bloemendaal of een wandel/klauter-tocht over de pier zelf. Voor de mensen die ook geïnteresseerd zijn in de „spectaculaire” vogelwaarnemingen vanaf de pier, is er een vogellogboek opvraagbaar. De pier vormt een uniek stukje imitatierotskust tussen de lange zandstranden van Noord- en Zuid-Holland. Zij die rondklimmen tussen de grote betonblokken die aan weerszijden van de pier liggen, kunnen — uiteraard bij laag water — vele organismen aantreffen, die deze blokken als substraat hebben gekozen. Zo worden op de laagwaterlijn o.a.: knotswier, blaaswier, purperwier en darmwier(en) aangetroffen. Opvallend veel paarsrode zeesterren (*Asterias rubens*) doen zich op en onder de laagwaterlijn tegood aan de honderdduizenden mosselen. Iets beneden genoemde lijn tref je soms mooie roze en oranje

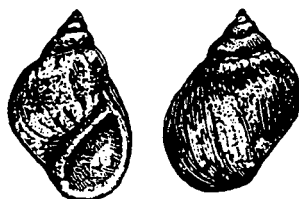

Fig. 1. Kleine alikruik, *Littorina neritoides petraea*.

zeeanemonen aan, terwijl je ook af en toe, meestal jonge Noordzee-krabben kunt zien rondstruinen. Tussen de mosselen en iets er boven zitten veel gewone alikruiken (*Littorina littorea*). Nog iets hoger zijn ruwe alikruiken (*Littorina saxatilis rudis*, voornamelijk de vorm *tessalata*) zeer algemeen. Nog hoger komt af en toe *Littorina saxatilis saxatilis* voor. Helemaal bovenin de spatzone vind je soms de kleine alikruik (*Littorina neritoides petraea*) (figuur 1). Ook komt tussen de twee à drie soorten zeepokken vaak de havenpissebed (*Ligia oceanica*) (figuur 2) voor, vaak bijna vier centimeter lang.

Niet alleen zeedieren voelen zich op de pier goed thuis, ook vogels blijken er op gesteld te zijn. Wanneer je op de pier bent, kun je heel wat vogels zien rondscharrelen op zoek naar voedsel. Langs de waterlijn lopen de vaak druk in de weer zijnde steenlopers, terwijl ook de parse strandlopers geregeld tussen de blokken te vinden zijn. Ook andere strandlopers, voornamelijk bonte en drieteen-

Gewone zeester, *Asterias rubens*.
(dia: F. Siemensma)

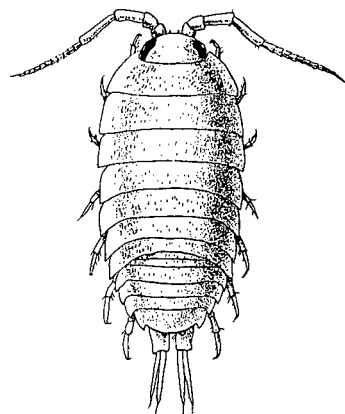

Fig. 2. Havenpissebed, *Ligia oceanica*.

strandloper, verruilen het strand nogal eens voor de voedselrijke pier. Het is in ieder geval aan te raden een verrekijker mee te nemen. Niet alleen om de verschillende meeuwen en sterns beter te bekijken, zoals kokmeeuw, zilvermeeuw, drieteenmeeuw en stormmeeuw, kleine en grote mantelmeeuw en vaak ook het visdiefje, maar vooral ook omdat in de luwte van de pier vaak erg leuke zeevogels rondzwemmen. Zo kun je soms grote groepen

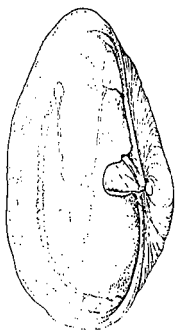

Fig. 4. Strandgaper, *Mya arenaria*.

eidereenden waarnemen, maar ook futen en verschillende soorten zaagbekken. Vooral in het najaar zijn er veel andere vogels te zien, meest alken en zeekoeten, met een beetje geluk af en toe een roodkeelduiker en soms zelfs een parelduiker. Ze komen tot vlak bij de pier en zijn dan met het blote oog goed te onderscheiden.

Wanneer we weer de pier aflopen naar het strand, zien we de zandstranden aan weerszijden van de pier. Aan de kant van het Noordzeekanaal ligt een strandje met nog een kleine pier bij het kanaal. Op

dit strandje spoelen vaak zoetwaterslakken en -mossels aan, die zonder twijfel uit het Noordzeekanaal zijn meegestroomd. Ook zitten er in het hier af en toe aanspoelende gruis zogenaamde Eemfossielen uit het Pleistoceen, het meeste wel het kleine muizekeuteltje *Bittium reticulatum* (figuur 3).

Eenmaal vond ik hier gruis dat voor een deel bestond uit fragmenten en klepjes van het parelmoerneutje *Nucula nucleus* en/of *Nucula nitidosa*. Ook spoelen hier af en toe levende strandgapers (*Mya arenaria*) aan (figuur 4). Het strand aan de andere zijde van de pier is veel breder. Het kost bijna een kwartier om van het begin van de pier tot bij de laagwaterlijn te komen. Onderweg komen we langs enkele beginnende duintjes (naast de pier) waarop o.a. zeeraket, blauwe zeedistel en

Fig. 3. Kleine muizekeuteltje, *Bittium reticulatum*.

zelfs de zeldzame zeewolfsmelk groeien. Omdat de Zuidpier een flink eind de zee in steekt, fungeert hij als vangarm voor vele drijvende voorwerpen. Deze spoelen vaak binnen enkele honderden meters van de pier aan. Onnodig te zeggen dat zich hierop af en toe leuke organismen bevinden. Als voorbeeld noem ik de vele verse wulkeëieren waartussen zich soms porseleinkrabbetjes bevinden. Ook spoelen hele bossen riemwier aan, soms meterslange strengen hauwwier en — sinds een paar jaar — Japans bessenwier. Bij gunstige wind spoelt door dit „vangarm-mechanisme” af en toe zeer veel bodemmateriaal aan. Opvallend hierin is het „invasiegevijs” voorkomen van sommige

molluskensoorten. Zo vond ik vorig jaar Pasen vele honderden doublotten van *Ensis arcuatus*. Enige maanden daarvoor spoelden na een storm vele honderden verkleurde wulken en zeer grote tepelhorens aan. Ook vond ik verleden jaar in de nazomer plotseling veel schildjes van de breedpootkrab, tezamen met eieren van roggen en de hondshaai. Dat de zeeappels af en toe nog levend zijn, doet vermoeden dat deze soort op of bij de pier leeft. Bij matige zuidwestenwind en soms bij oostenwind wordt wel eens zeer fijn en licht gruis afgezet. Dit bevat vrij grote hoeveelheden kleine en/of lichte schelpjes.

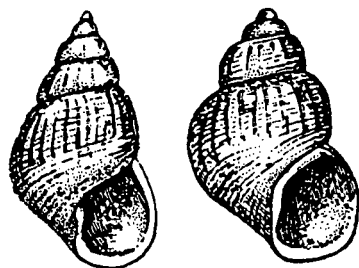

Fig. 5. *Turboella inconspicua*.

Zo zijn bij voorbeeld de geplooides rotsenboorder (*Turneria jeffreysi*), *Chrysallida sarsi* (= *C. decussata*) en ook *Turboella inconspicua* (figuur 5) af en toe bij tientallen uit

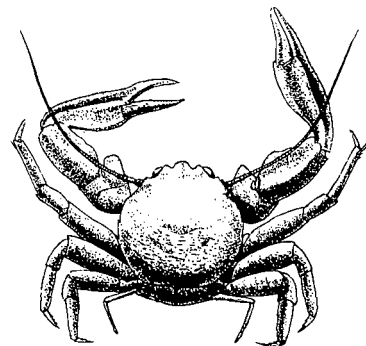

Fig. 7. Porseleinkrabbetje, *Pisidia longicornis*. (uit W.M. nr. 111)

Fig. 8. Links: *Mactra corallina plistoneerlandica*. Rechts: *Venerupis aurea senescens*, een fossiele tapijtschelp.

het gruis te halen.

Opvallend is ook het trapgeveltje *Oenopota turricula*. Meestal zijn dit jonge exemplaren. Trapgevel, wenteltrap, fuikhoren, vliezig drijfhorentje (figuur 6) en — af en toe — spoelhoren en gekielde cirkelslak zijn bij meerdere bezoeken aan dit strand zeker te vinden.

Fig. 6. Vliezig drijfhorentje.

Ook aan deze kant van de pier is de kans op een Eemfossiel niet denkbeeldig. Zo zijn er behalve de — waarschijnlijk Pleistocene — messchede *Solen marginatus* ook exemplaren gevonden van *Acanthocardia tuberculatum*, *Ocenebra erinaceum*, *Gari depressa*, fragmenten van *Mactra corallina plistoneerlandica* en twee fossiele tapijtschelpen (*Venerupis decussata* en *V. aurea senescens*) (figuur 8).

Ook uit het fijnere gruis komen af en toe nog duidelijk fossiele soorten te voorschijn.

Richting Bloemendaal lopend merk je meestal duidelijk een afneming van de hoeveelheid gruis en „vloedlijnaanspoelsel”.

Wie na ongeveer 4½ km bij het strandpaviljoen Parnassia energie over heeft en de duinen ingaat, kan nog een prachtige wandeling maken door de Kennemerduinen (wel een toegangskaartje kopen). Teruglopend richting IJmuiden zijn er nog één of twee duinovergangen. Het hierachter liggende duingebied Duin en Kruidberg is alleen toegankelijk als men lid is van „Natuurmonumenten”.

In ieder geval, of je nu wel of niet nog een duinwandeling maakt, aan het eind van de dag zul je kunnen beamen dat het strand tussen IJmuiden en Bloemendaal een bezoek waard is. Vooral de Zuidpier met zijn vele bewoners verdient de speciale belangstelling van een ieder die zich interesseert voor alles wat in en nabij de zee leeft.

Overgenomen uit „Het Zee-paard”, orgaan van de Strandwerkgemeenschap, met enige wijzigingen door de schrijver.

Adres van de auteur:

NU OOK VANUIT NEDERLAND (AMSTERDAM)

Dr. Koch organiseert sinds 1975 reizen door Turkije voor vogelaars en heeft zich op deze wijze een grote kennis eigen gemaakt van de natuur en cultuur van Turkije. Hij geniet dan ook in Duitsland en Turkije een grote bekendheid als het gaat om vogelxkursies naar de mooiste delen van Turkije.

Voor 1985 staan o.a. de navolgende reizen op het programma:

24-8-1985 / 7-9-1985 KIZILCAHAMAM EN YENICAGA

Leiding: Jan Benoist

Bezocht worden o.a. een schapenslachterij, een nationaal park en een meer met daaromheen een moerasgebied. (o.a. Aasgier, Zwarte ooievaars, Lammergier, Rotsklever, Maskerklauwier, Turkse boomklever, Rouwmees, Waterspreeuw, Grijs gors, Keizerarend, Kraanvogels, e.v.a.)

21-9-1985 / 5-10-1985 ROOFVOGELTREK EN OOST PONTISCH GEBERGTE.

Leiding: Christian Bräuning

Bezocht worden o.a. enkele heuvels nabij Arhavi (optimale observatie van roofvogeltrek) en het oostpontisch berggebied.

(o.a. duizenden Buizerden en Wespdevieën, Bijeneter, Steppiekieëndief, Steenheggemus, Steenarend, Aasgier, Isabeltapuit, Kleine Klapekster, e.v.a.)

Meer informatie, prijsopgave en volledig exkursieprogramma bij:

Jan Benoist, Donk 196, 4824 CT BREDA tel. 076-411537.

Do Beckers, Nijenburg 25, 1081 GD AMSTERDAM tel. 020-422608.

Dr. Koch Fachexkursionen, Waldprechtstrasse 67, D-7502 Malsch (D).